

**FLERBRUKSPLAN FOR PASVIK OG GRENSE JAKOBSELV (2021-2030):
OPPSUMMERING AV OFFENTLIG HØRING**

Organisasjon (Land)	Innspill	Har innspillet blitt implementert i planen?	Kommentar/forklaring
Andrey Fomenko, Nikel Murmansk regionale Duma (Russland)	<p>Rekonstruksjon av Skogfoss vannkraftverk: Russisk miljølovgivning må nevnes og samhandling (mellom etater og selskaper) bør beskrives i dokumentet</p> <p>Fiskeoppdrett i Pasvikelva og Inarisjøen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Felles kontroll av situasjonen for å forhindre fiskesykdommer i grenseområdene til de tre landene - Å planlegge konkrete aktiviteter for å forhindre fiskesykdommer i Pasvik-Inari-regionen <p>SydVaranger gruve</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informasjon om vannuttak for SydVaranger gruve er ufullstendig. Det skulle vært gitt mer detaljert informasjon om mengde man 	<p>Ja</p> <p>Nei</p> <p>Nei</p>	<p>Rekonstruksjon av Skogfoss vannkraftverk (Norge): Teksten om Menika-dammen er oppdatert.</p> <p>Fiskeoppdrett I Pasvikelva og Inarisjøen:</p> <p>Svar fra Finland (fiskeavelinga ved ELY-Senteret og LUKE):</p> <p>Ansvarlig myndighet for fiskeoppdrett I Finland er de finske matmyndighetene: https://www.ruokavirasto.fi/en/about-us/contact/.</p> <p>De finske matmyndighetene er ansvarlig for inspeksjon av moderfisk og fiskeyngel samt desinfisering av eggene ved Inari fiskeklekkeri. Finsk matmyndighet samarbeider allerede med norske og russiske fiskehelsemyndigheter.</p> <p>Svar fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark (SFTF) (Norge):</p> <p>I den norske delen av Pasvikelva er vannkraftselskapet (Pasvik Kraft) for tiden forpliktet</p>

	planlegger å ta ut og hvilke steder man skal hente vannet.		<p>til å innføre 5000 ørret per år for å kompensere for det tapte produksjonspotensialet. Dette gjøres gjennom fiskeoppdrett.</p> <p>Det er et prosjekt under arbeid mellom operatører, FEFO og SFTF for å kartlegge effektene av vannforskriften på ørretbestanden i Pasvikelva. Fiskeoppdrettet Pasvik Kraft er forpliktet til å gjennomføre vil bli vurdert i henhold til funnene i prosjektet.</p> <p>SydVaranger Drift AS</p> <p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>Gruveselskapet Sydvaranger Drift AS har tillatelse til å utvinne 6000 m³/time vann fra elven Pasvik over Boris Gleb (norsk-russisk bilateral avtale av 30.04.1976). Denne tillatelsen har så langt ikke blitt brukt, og det er ingen plan for å begynne å bruke den.</p>
Innbygger i Nikel (Russland)	Spørsmål: Har skaden som er forårsaket av norske rein blitt beregnet siden Pasvik Statlige Naturresevat ble opprettet?	Nei	<p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>Spørsmålet har blitt videregitt til reindriftsavdelinga hos SFTF.</p>
Innbygger i Nikel (Russland)	Kommentar: Vi har bodd i Nikel i 10 ti år nå og er overrasket over at problemet med norsk rein som var aktuell for 10 år siden, ikke er løst ennå. Norge er det landet som har verdens høyeste levestandard, men det har ikke gitt midler til vandringsiltak.	Nei	<p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>Kommentaren har blitt videregitt til reindriftsavdelinga hos SFTF.</p>

<p>Innbygger i Nikel (Russland)</p>	<p>Spørsmål: Har dere allerede diskutert kompensasjonsmetoden for uautorisert beite av norske rein på territoriet til det russiske naturreservatet? Hvordan synes dere kompensasjonen skal beregnes? Per rein eller tiden de tilbrakte på reservatets territorium, bør det tas hensyn til? Det er ingen slik informasjon i dokumentet. Kanskje det er verdt å nevne.</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge): Spørsmålet har blitt videresendt til reindriftsavdelinga hos SFTF.</p>
<p>Innbygger i Borisogleb (Russland)</p>	<p>Jeg har lest dokumentet og har ikke funnet informasjon om vannuttak for industrielle behov i SydVaranger gruve. Det må legges til. Jeg vil gjerne vite hvordan det vil påvirke vannivået i Pasvikelva og driften av Borisogleb vannkraftanlegg. Smelteverket ble nedlagt i Nikel i fjor, og vi håper at naturen vil gjenopprette seg selv, men en ny runde med industrialisering starter i det tilstøtende territoriet. Det er ikke klart hvordan dette vil påvirke naturen vår i fremtiden, fordi planen vil være i bruk i ytterligere 10 år, og den skaper bekymring.</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge): Miljøtillatelsen for SydVaranger Drift AS er under revisjon hos Miljødirektoratet (NEA). I gjeldende tillatelse har Sydvaranger Drift AS tillatelse til å hente ut 6000 m³/time vann fra elven Pasvik over Boris Gleb (norsk-russisk bilateral avtale av 30.04.1976). Denne tillatelsen har så langt ikke blitt brukt, og det er ingen planer om at selskapet skal begynne å bruke den. Ved bruk av tillatelsen må også Norge kompensere for eventuelt produksjonstap av strøm fra eget strømnett.</p>
<p>Innbygger i Nikel (Russland)</p>	<p>Spørsmålet om mattrygghet er av særlig interesse for meg. I dag er det ingen oppdrett på territoriet til Pechenga kommune, mens det er 12 gårder i et lite område i Norge. Jeg vil gjerne ha mer detaljert informasjon om gjødsel som brukes i Norge (seksjon "Landbruk"). Når det gjelder fisk og fiskebestander, tror jeg det er bedre å spise Stillehavslaks enn oppdrettet "generisk" laks; sistnevnte rømmer med jevne mellomrom fra merder og har en</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge): Alle bønder som søker produksjonstilskudd sprer husdyrgjødsel og kunstgjødsel i henhold til en gjødslingsplan. Gjødslingsplanen lages årlig og er basert på jordprøver. Gårdene må følge forskrift om planlegging av gjødsling, lagring og spredning av gjødsel og plantevernmidler. Hvert år kontrolleres 10% av</p>

	<p>negativ innvirkning på villaksbestanden. Jeg forstår bekymringen til det norske partiet om bevaring av villaksbestanden, men kunstig oppdrett kan ha en potensiell trussel. Etter min mening bør veterinærer besøke merdene regelmessig. Jeg tror du må gi mer detaljert informasjon om problemet i dokumentet. Som lokal person vil jeg gjerne vite situasjonen og foreslå å legge til denne informasjonen i teksten i dokumentet.</p>		<p>gårdene. Disse kontrollene har ikke avslørt store utfordringer langs elven Pasvik. Disse resultatene støttes av overvåkingsdata for vann. Fosfor- og nitrogennivået er innenfor terskelverdiene for meget gode miljødata i henhold til WFD -normer, og eutrofiering er ikke et problem i Pasvikelva.</p> <p>Om fiskeoppdrett (akvakultur) fra SFTF (Norge): Kystområder er ikke en del av planområdet for flerbruksplanen (MuP), og derfor har akvakultur ikke vært en del av plantemaene i denne planen. Akvakultur er imidlertid en del av forvaltningsplanen for det norsk-finske vannområdet 2022-2027. Denne planen dekker nedbørfeltene Tana, Neiden og Pasvik i Finland og Norge. Planmyndighet er Troms og Finnmark fylkeskommune.</p>
<p>Generell kommentar fra flere eksperter ved ELY-Senter (Finland)</p>	<p>Det er viktig å vise riktig omfang av problemene for de forskjellige påvirkningene i Pasvik - nedbørfeltet. I dokumentet ser noen "småskala" -problemer store ut. Men noen "storskala" problemer ser små ut.</p>	<p>n/a</p>	<p>Dette dokumentet dekker forskjellige belastninger på miljøet i Pasvik -nedbørfeltet. Det er ikke mulig i alle tilfeller å vise omfanget av problemene knyttet til hverandre.</p> <p>Noen belastninger er beskrevet mer detaljert enn andre, noe som kan få disse faktorene til å se ut til å være et mer vesentlig problem for Pasvikelva. Denne utfordringa vil bli behandlet i oppfølgingsdelen av prosjektet.</p>
<p>Ekspert på miljøforurensning (Finland)</p>	<p>Er det informasjon om andelen (%) av arealet til forskjellige verneområder i nedbørfeltet i forskjellige land? Det vil til en viss grad gjenspeile viktigheten av naturvern i forhold til menneskelige aktiviteter.</p>	<p>Ja</p>	<p>Kart over verneområder er lagt inn i dokumentet sammen med informasjon om prosentandelen av verneområder i hele nedbørfeltet (ikke per land).</p>
<p>Ekspert på naturvern (Finland)</p>	<p>Side 11. Til Norge: Hvor sikker er realiseringen av et nytt verneområde?</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge):</p>

<p>Forum for natur og friluftsliv, Finnmark (Norge) og Naturvernforbundet i Sør-Varanger</p>	<p>Når Russland nå planlegger å etablere et beskyttet område, bør Norge følge på norsk side av Grense Jakobselv.</p> <p>Deler av området (Småstraumen) ble foreslått beskyttet allerede på 1980 -tallet, og er omtalt i rapport nr. 2 -1993 fra Fylkesmannen i Finnmark -"Verna og verneområder i Finnmark ". Området ble også inkludert i verneplanen fra 1983.</p>		<p>Det er ingen planer om et naturreservat på norsk side av grensen i Grense Jakobselv (Vuorjema).</p> <p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>Det er ingen planer om et naturreservat på norsk side av grensen i Grense Jakobselv (Vuorjema).</p>
<p>Ekspert i miljøforurensning (Finland)</p>	<p>Industrielt avløpsvann fra smelteverket i Nikel:</p> <p>Finnes det informasjon om mengden belastning på vann på årsbasis (f.eks. Næringsstoffer, tungmetaller, kvikksølv, POP, sulfasjon) før smelteverket stengte?</p> <p>For eksempel ble det på begynnelsen av 2000 -tallet sluppet ut rundt 26 millioner kubikkmeter avløpsvann til overflatevann, med rundt 8 millioner kubikkmeter ut i Kolosjoki -elven årlig. Til tross for innsatsen for å redusere tungmetallnivåene i disse vannmassene, er konsentrasjonene fortsatt svært høye. Ikke bare i vannet, men også i sedimentene.</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra Pasvik statlige naturreservat (Russland) Spørsmålet er oversendt Kola GMK -selskapet. Svaret er ikke gitt ennå.</p>

	<p>Fortsatt pågående og effektive aktiviteter:</p> <p>Er det noen informasjon om mengden belastning på vann fra dumpingstedene ved bredden av elven Kolosjoki? Det totale arealet av dumpingområder dekker minst 10 000 hektar. Er det informasjon om effekten av giftige elementer som fortsatt sprer seg i vannet?</p> <p>Hva med belastningen på vann og miljøeffekter av Kaula-Kotseivaara-gruven? Gruven er fortsatt i drift, den er ikke stengt.</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra Pasvik statlige naturreservat (Russland): Spørsmålet er oversendt Kola GMK -selskapet. Svaret er ikke gitt ennå.</p>
<p>Ekspert i miljøforurensning (Finland)</p>	<p><i>s. 38 industriell forurensning på vannforekomster er registrert i Norge i den åpne databasen vann-nett. Kartet 6.4 nedenfor oppsummerer trykket fra tidligere gruvedrift på vannforekomster i området:</i></p> <p><i>Er det informasjon om belastningsmengden på årsbasis? Eller den fremtidige belastningen av en ny, planlagt gruve i henhold til søknaden om utslippstillatelse?</i></p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>SydVaranger -gruven er per 2021 ikke driftet. Utslippstillatelsen til gruven blir revidert (forventes ferdig i høsten 2021) og planer om gjenåpning eksisterer.</p> <p>Kart 6.4 gjenspeiler tidligere utslipp, ikke nåværende (Dette kartet er for øvrig tatt ut av dokumentet fordi vi ikke hadde en oppdatert versjon). Overvåkingsdataene fra 2019 som gjenspeiler effekter av tidligere aktiviteter oppdateres i databasen vann-nett. Dette inkluderer vannforekomster utenfor og innenfor planområdet for flerbruksplanen. Disse overvåkingsdataene vil bli tatt i betraktning når Miljødirektoratet behandler utslippstillatelsen.</p>

Ekspert i miljøforurensning (Finland)	<p>s. 42 Utslipp av næringsstoffer (fosfor og nitrogen)</p> <p>Finnes det informasjon fra Russland og Norge om kildene til næringsstoffbelastninger i vannforekomster (prosent)?</p>	Nei	<p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>Klassifisering av vannforekomster i Norge skjer i henhold til WFD (Water Framework Directive). Økologisk status vurderes ved å overvåke mottakeren (vannforekomsten). Økologisk status i Norge vurderes ikke ved å beregne næringsstoffbelastning og beregninger av næringsbelastninger til Pasvikelva utføres ikke. Overvåkingsdata fra Pasvikelva indikerer ikke eutrofiering fra næringsstoffbelastninger (N og P).</p> <p>Svar fra Russland (Pasvik statlige naturreservat):</p> <p>Svaret er videresendt til den aktuelle institusjonen. Svaret er ikke mottatt ennå.</p>
Miljøverneekspert (Finland)	<p>Tekst om gullutvinninger ganske intens når man sammenligner det som er skrevet i planen om andre belastninger (f.eks. Det russiske smelteverket og den norske gruen), det er ikke mulig å gjøre grove tolkninger av effektene av gullutvinning på hele Pasvik nedbørfelt.</p>	n/a	<p>Dette dokumentet dekker forskjellige belastninger på miljøet i Pasvik -nedbørfeltet. Det er ikke mulig i alle tilfeller å vise omfanget av problemene knyttet til hverandre.</p> <p>Noen påkjenninger mot vannmiljøet er beskrevet mer detaljert enn andre, noe som kan få disse faktorene til å se ut til å være et mer vesentlig problem for Pasvikelvas nedbørfelt.</p>
Ekspert på miljøforurensning (Finland)	<p>Det ville være godt å nevne mer om migrasjonsbarrierer. På den finske siden av Pasvikelvas nedbørfelt er det gjort en omfattende migrasjonsbarriereundersøkelse for å verifisere antall og kvalitet på barrierene.</p>	Ja	<p>En kort tekst og kart over vandringshindre for fisk er lagt til i plandokumentet</p>
Sivil kommentar og fiskeridepartementet (Finland)	<p>Forespørsel om å legge til informasjon om problemet med å få erstatning for miljøskader forårsaket av regulering av innsjøen Inari.</p>	Nei	<p>Kompensasjonsspørsmålet håndteres mellom stater og er ikke under kompetansen til partene som er involvert i prosjektet Pasvik flerbruksplan. Det er for</p>

	I henhold til statsavtalen mellom russisk og Finland må Russland kompensere skaden.		denne saks skyld ikke nevnt i flerbruksplandokumentet.
Ekspert på miljøforurensing (Finland)	Spørsmål til tiltaksprogrammet: Hvilke tiltak er tenkt angående - når metallproduksjonen stenges i Kola GMK Pechenga -regionen? - dumpingstedene og gruvene som fortsatt er i drift?	Nei	Svar fra Pasvik Statlige naturreservat (Russland): Spørsmålet er oversendt Kola GMK -selskapet. Svaret er ikke gitt ennå.
Ekspert, avdeling for fisk ved ELY-Senter (Finland)	Tiltaksprogram: Tiltak 6.3 I tillegg til disse elvene er det like viktig å fortsette å overvåke produksjonen i hovedstrømmen til Ivalojoki og i Juutuanjoki og Siuttajoki.	Ja	Dette er tatt inn i tiltaksprogrammet.
Ekspert, avdeling for fisk ELY-Senteret (Finland)	For å bestemme effekten av gullutvinning er det også viktig å studere produksjon i hovedstrømmen ved Ivalojoki	Ja	Dette er tatt inn i tiltaksprogrammet
Ekspert, avdeling for fisk ved ELY-Senter (Finland)	Tiltaksprogram; Tiltak 6.2: De ansvarlige institusjonene mangler operatører her, noen av dem er angitt i miljøtillatelsen, f.eks. en forpliktelse til å delta i fiskeovervåkning og som bør fremmes så langt som mulig.	Ja	Operatører legges til som en av de ansvarlige institusjonene.
Sydvaranger Drift AS, (Norge)	<ul style="list-style-type: none"> - -Navnet på foretaket må rettes i teksten til "Sydvaranger Drift AS" - Sydvaranger Drift AS søker ikke om ny utslippstillatelse som angitt i dokumentet. Sydvaranger Drift AS har 	Ja	Feil i teksten er rettet.

	<p>forvaltning med tilpasning/utvikling av gyteforhold for laksestammen som er der i dag, og bygge opp denne ressursen til en utrolig viktig ressurs over tid. Laksestammen i Pasvikelva har trolig lengre historisk løpetid enn ørretstammen, men trenger på ingen måte å være i konkurranse med den storørretforvaltningen en ser for seg.</p>		
<p>Forum for Natur og friluftsliv, Finnmark (Norge)</p>	<p>For å kompensere tap av ørretproduksjon som følge av reguleringen av Pasvikelva, forvaltes ørretstammen ved fiskeutsetning. Der det har blitt brukt ikke-stedegen bestand, eller stamfisk med flere generasjoner fra klekkeri, har tiltaket ført til en total kollaps av ørretbestander (eksempler finnes fra Finland og en rekke andre land, i Norge observerer man det samme resultat på laks med rømt oppdrettslaks). Vi anbefaler at det iverksettes tiltak som kan styrke produksjonsgrunnlaget for ørret. F.eks. legging av gytegrus og stein tilpasset oppvekst behov i de få strømrrike deler av Pasvikelva og eventuelt ved enkelte lokaliteter i sidevassdrag.</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>Et prosjekt mellom vannkraftselskapet (Pasvik Kraft), grunneieren (FeFo) og Fylkesmannen (SFTF) er under arbeid med å kartlegge vannforskriftens effekter på Ørretbestanden i Pasvikelva. fiskeutsetting som Pasvik Kraft nå er forpliktet til å gjennomføre vil bli vurdert i henhold til funnene i prosjektet.</p>
<p>Forum for Natur og friluftsliv, Finnmark (Norge)</p>	<p>Vi ønsker at masseutvinning av furuskog i Pasvik til industrielle formål stoppes. Det er i dag i hovedsak industriell bruk av furu til biobrensel. En slik bruk er svært lite bærekraftig. I Pasvik,</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>Både skogmyndigheten (SFTF) og skogeier (Fefo) har fokus på at vi skal bruke skogen bærekraftig til det som gir størst mulig verdiskaping lokalt. Vi jobber for at lokale sagbruk skal foredle lokalt tømmer til godt betalte produkter. Samtidig må vi skjytte de store</p>

<p>Sør-Varanger naturvernforbund (Norge)</p>	<p>der furu bruker svært lang tid til vekst, er en slik drift mer å sammenligne med gruvedrift enn vanlig skogbruk. Det er lite forståelig at furu fra Pasvik er å foretrekke fremfor andre treslag til biobrensel, som f.eks bjørk som er mer alminnelig i regionen og har bedre vekst. Hogst av furu i Pasvik må begrenses til plukkhogst, til private formål eller til lokale sagbruk som ønsker et begrenset antall tømmer til høy verdiskaping av trevirkets produkter for lokal bruk.</p> <p>Skogsdrift der en i stedet for å kultivere skogen, og tynne for å gi unge trær mulighet for å vokse til modne trær, erstattes av hogst over store flater. Vi mener FeFo som skogseier bør bidra til en mer bærekraftig utnyttelse av skogen, som kan gi et større sysselsettingsmessig utbytte lokalt, og som er bedre for skogen som et intakt økologisk system.</p> <p>Det som er direkte relevant innenfor rammene for flerbruksplanen er at drenering av myr og potensiell endring i avrenning er en reell risiko ved bruk av de store hugstmaskinene som brukes i dag.</p>	<p>områdene med yngre skog, og denne skogen kan vi ikke bruke til sagbruksproduksjon.</p> <p>Ca 25 % av skogarealet i Pasvik er avsatt til verneformål (5% på lansdbasis) og i tillegg er det registrert miljøverdier (MIS-figurer) på hele det produktive arealet som utgjør ca 40 % av arealet. Disse MIS arealene er ikke formelt vernet, men her må skogseier ta særlige hensyn til miljøet som regel avstå fra hogst. I praksis er derfor det vernet arealet i Pasvik ca 65%. Da er det i praksis 35% av arealet det drives ordinært skogbruk på.</p> <p>Skogsdrifta i Pasvik er helt vanlig skogbruksaktivitet som følger de lover og regler skogbruket må forholde seg til. I og med at 70% av furuskogen i Pasvik er i hogstklasse 3 og 4 (yngre skog) så er det tynning som hovedaktiviteten i skogbruket i Pasvik og i Finnmark i dag. Furskogen i Pasvik er for tett – for høyt treantall per daa, til at den gir optimal produksjon. Ved å tynne så oppnår vi økt tilvekst og økt kvalitet på de trærne som står igjen. Treantallet blir altså redusert ned til det som er anbefalt for furu på de bonitetene vi har i Pasvik. I praksis så tas det ut ca 30% av grunnflatesummen i ei tynning. (grunnflatesum er arealet av stammetverrsnittet i rothøyde). Litt forenklet kan vi si at ca en tredel av stammene i en furubestand tas ut. En annen grunn til at vi tynner skogen er at den bidrar til å opprettholde verdiskaping og produksjon i skogbruket. Det tømmeret som tas ut i tynning er godt egnet til flising til energivirke og bidrar til fornybar varme på Garnisonen i Sør-Varanger. Økonomisk går</p>
---	--	---

			<p>tynningsdrifta i balanse, det betyr at skogeier har ikke noe overskudd av drifta, men får dekt sine kostnader til entreprenør osv.</p> <p>Oppsummert så må vi uansett tynne furuskogen i Pasvik. Det vi tar ut er best egnet til bioenergi, men noe blir også foredlet til lavvostenger, råvedstenger til fiskehjell og noe stolpeproduksjon. Der dimensjonene tillater det blir det også lagt ut som sagtømmer (ca 5%).</p> <p>Det er per i dag ikke aktuelt å bruke bjørk til flisfyringsanlegget i Sør-Varanger. Det er lite bjørk nært veg i kommunen og det er stor etterspørsel etter denne bjørka til vedproduksjon. Dersom man skal drive industrielt på bjørk medfører det lang driftsveg, noe som igjen vil føre til skader på vegetasjon og dårlig økonomi.</p> <p>Skogbruksaktivitetene innebærer bruk og kjøring av maskiner i terrenget samt avhending av dødt plantemateriale i skogbunnen som potensielt kan forårsake erosjon og avrenning av næringsstoffer. Flatt terreng, lite nedbør og drenerende masser i Pasvikdalen bidrar imidlertid til å redusere risikoen for erosjon og næringsstoffer som lekker ut i vannsystemene.</p>
<p>Forum for Natur og friluftsliv, Finnmark (Norge) og Sør-Varanger naturvernforbund (Norge)</p>	<p>Det bør etableres et samarbeid mellom Statsforvalter, og lokale kompetanser innen vannmiljø og fugl, og forsvaret med tanke på forsvarets hurtiggående fartøy. Dette av hensyn til fugl og fisk. Det fortelles om</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>Bruken av forsvarets fartøy i Pasvikelva blir tatt opp i årlige møter mellom Statsforvalteren og forsvaret.</p>

	<p>endringer av bunnforholdene i flere stryk, etter at tunge fartøy med vannjet ble tatt i bruk av Forsvaret. Fiskere mener det er risiko for at vannjet påvirker gyteforholdene i elva.</p> <p>I tillegg, vannskuter, har vi allerede påpekt i uttalelsene for vannforvaltningsplaner at disse ikke skal ha bruksrett i ferskvannslokaliteter, både av hensyn til fugl og av den økte risikoen vannjet-aggregat representerer for spredning av uønsket arter som f.eks. Gyrodactylus salaris eller vasspest -<i>Elodea canadensis</i>, som allerede er kommet til Nord- Sverige og -Finland</p>		<p>Statsforvalteren i Troms og Finnmark vil følge opp på dette i videre arbeid.</p>
<p>Forum for Natur og friluftsliv, Finnmark (Norge)</p>	<p>Vi støtter forslaget om å igangsette bekjempelse av Tromsø palmen i Grense Jakobselv.</p> <p>Dette må gjøres umiddelbart, helst allerede nå i sommer 2021, med oppfølging i etterfølgende år. Når det gjelder invaderende arter hjelper det aldri å vente. Det finnes internasjonalt, mange flere dokumenterte uønskede effekter på miljø av de fleste invaderende plantearter enn fra pukellaks, det hadde dermed vært forvaltningsmessig godt tiltenkt å ikke prioritere den ene fremfor den andre. I grenseområdet, viser et filtrert søk på artsdatabanken 211 registreringer av 26 forskjellige taksoner av svartlistede plantearter med potensielt høy til svært høy risiko. Andre artsgrupper som f.eks. mårhund eller</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>Bekjempelse av Tromsøpalmen er i utgangspunktet utenfor plantema for flerbruksplanen, men Statsforvalteren vil undersøke og kartlegge forekomsten og spredninga av Tromsøpalmen og vurdere tiltak.</p>

	bisamrotte må selvfølgelig også tas i betraktning		
Forum for Natur og friluftsliv, Finnmark (Norge)	Vi påpekte også i vår innspill til vannforvaltningsplanen at kongekrabbe ikke skal få vokse over et bærekraftig nivå. Dvs. et nivå som fører til at miljøtilstand forringes til under miljømålene «god økologisk» og «god kjemisk tilstand», noe som er verken positivt for miljø eller fiskere (krabben). Vi støttet også tidligere forslag fra Statsforvalter om etablering av en indeks som er egnet til å måle miljøeffekten av kongekrabbe	Nei	Svar fra SFTF (Norge): Flerbruksplanen dekker ikke havforvaltning og dermed ikke kongekrabbe. For kongekrabbens effekt på vannforekomster se forvaltningsplanen for Norsk-Finsk vannregion.
Sør-Varanger naturvernforbund (Norge)	Deponering av gruveavfall kan utgjøre en stor risiko både for lokal forurensing av kjemikalier og tungmetaller, og spredning av nanopartikler og mikroplast til havet. Disse risiki må i større grad gi utslag i de kvalitetskriterier som anvendes for å karakterisere vannmiljøet. Bøkfjorden er utløpet av Pasvikelva, og den er sterkt påvirket av årtiers dumping av gruveavfall med tonnevis av kjemikalier. Slam er registrert helt ut til Varangeren og store deler av fjordbunnen er lagt død. Dette er lite synlig i vannplanen. Det er ikke lagt frem undersøkelser som dokumenterer hvor lang tid det vil ta å komme tilbake til opprinnelig økologisk og kjemisk tilstand. Erfaring fra andre fjorder tyder på at det kan gå mange ti-år.	Nei	Answer from Norway (SFTF): Spørsmålene knyttet til utslipp til Bøkfjorden er ikke en del av planleggingstemaer og utenfor planområdet for flerbruksplanen. Spørsmålet er behandlet i forvaltningsplanen for norsk-finsk vannregion (2022-2027). Spørsmål om drenering av gruvevann til Krokvatnet og Lillevatnet, og dermed til Pasvikelva, er beskrevet i flerbruksplanen, kapittel 6. SydVaranger gruve er per 2021 ikke drevet. Miljøtillatelsen til gruen blir revidert av Miljødirektoratet (forventes å bli gjort høsten 2021) og planer om gjenåpning eksisterer. Overvåkingsdata (funnet i vann-nett-databasen) vil bli tatt i betraktning når Miljødirektoratet skal behandle miljøtillatelsen.

<p>Forum for Natur og friluftsliv, Finnmark (Norge)</p>	<p><i>a) Tilstanden i Bøkfjorden bør følges opp og forurensingsmyndighetene må legge lista for hvor mye forurensing fjorden skal utsettes for.</i></p> <p><i>b) En klassifisering av denne fjorden som SMVF er det ikke grunnlag for. Til det kreves det at tiltaket skal være samfunnsnyttig. Gruvedrift er som regel nyttig, men det kan en ikke si om dumping av gruveavfall iblandet giftige kjemikalier.</i></p> <p><i>c) Det er på tide å innføre begrensninger for hva som kan dumpes i denne fjorden basert på bærekraftsmål, med konkrete og forutsigbare rammer bygget på en konsekvensanalyse definert av statlig fagmyndighet, gjennomført av en leverandør som staten velger, og betalt av forurensere.</i></p> <p>Gamle synder, særlig fra malmgruven ved Bjørnevatn har forårsaket at Bøkfjorden og flere vannforekomster helt til Varangerfjordens ytre er svært forurenset av sedimentering, tungmetaller og andre kjemikalier. En sidefjord Langfjorden er også påvirket etter direkte utslipp av vann fra dagbruddene. En ny tillatelse er under behandling; ved videre drift ønskes det å deponere 4 millioner tonn suspenderte stoffer og 73 tonn kjemikalier årlig, samt at dreneringsvann fra gruvedrift slippes ut i Langfjordens nedbørfelt og i</p>		
--	---	--	--

	<p>Pasvikelvas nedbørfelt via Krokvatnet og Lillevatn.</p> <p>For et godt internasjonalt miljøvernssamarbeid, bør det settes krav om:</p> <p>1) Gammelt deponi i Bøkfjorden og Langfjorden ryddes opp til at habitatet og nivåer av tungmetaller er kommet tilbake til naturtilstand. Dette skal komme som et konsesjonspålegg til Syd-Varanger AS, etter forurensar-betaler prinsippet.</p> <p>2) Om gruvedriften gjenstartes, skal avfallsmasser behandles på land etter best egnet miljøløsning, uansett kostnader.</p> <p>Returnering av utseparert gruveavfall og deponering i tomme dagbrudd bør være mulig å gjennomføre med den jernbanen som vil gå med tomme vogner tilbake til Bjørnevatt.</p>		
--	---	--	--

	2019 (for næringsalder). Vi forventer handling mot oppnåelse av miljømålet slik vandirektivet krever.		
Forum for Natur og friluftsliv, Finnmark (Norge)	Jakt på skogsfugl i Pasvik er veldig populært både for lokale og tilreisende. Tall fra SSB viser betydelige svingninger i storfuglbestand, mens orrfuglbestanden siden 2014 har bare gått ned. Det kan tenkes at flere spredte, mindre, fredete områder mot jakt som tilsvarer fuglenes viktige bruksområde, kan ha en positiv effekt på skogsfuglbestander og dermed jakt.	Nei	Svar fra SFTF (Norge): Jakt av skogsfugl er ikke en del av plantemaet for flerbruksplanen.
Forum for Natur og friluftsliv, Finnmark (Norge)	Det er, på godt og vondt, en klar økende interesse for turistferdsel i grenseområdet. Pasvik nasjonalpark og stien til blant annet Ellenkoia er et godt eksempel for kanalisering av turistmassen, som begrenser spredning. Iht. den økende trafikken bør ytterligere tiltak vurderes, eksempelvis ved midlertidig forbud (eller anmodninger) mot ferdsel under hekketid i viktige områder, om så mindre lokaliteter. Det er ennå er noen populære utfartsplasser som mangler toalett-fasiliteter. Der spesielt på Utnes (badeplass), Melkefoss (badeplass- og fiskeplass) og Skogfoss (fiskeplass). Dette er plasser som har bilvei helt frem, som ofte brukes som campingplass, og som er hyppig besøkt både av lokalbefolkning og tilreisende i sommerhalvåret.	Nei	Svar fra SFTF (Norge): Turisme og dens effekter på miljøet er beskrevet i flerbruksplandokumentet. De videre kommentarene er oversendt til Øvre Pasvik Nasjonalpark og Sør-Varanger kommune for videre behandling. Mer informasjon om Øvre Pasvik nasjonalparks besøksstrategi: https://www.nasjonalparkstyre.no/Ovre-Pasvik/publikasjoner/besoksstrategi

<p>Sør-Varanger naturvernforbund (Norge)</p>	<p>Aktører innen turisme, forvaltning og rettighetseiere må pålegges informasjonsplikt, og må støttes med utarbeiding av informasjonsplakater (Tiltak for å hindre spredning av gyrodactylus salaris, spredning av fremmede arter o.s.v.). Elveiere (for eksempel FeFo) bør pålegges å sette opp advarselsplakater mot disse farer ved alle avkjøringer til de elver de selger fiskekort til.</p>		<p>Svar fra SFTF (Norge): Informasjonsmaterieell for å hinder spredninga av Gyrodactylus Salaris produseres av mattilsynet. Fiskerettsinnehaver har også et ansvar for å spre informasjon om vassdraget de forvalter.</p>
<p>Forum for Natur og friluftsliv, Finnmark (Norge), og Sør-Varanger naturvernforbund (Norge)</p>	<p>Ved erosjonssikring bør en søke unngå å ødelegge områder som egner seg for etablering av reirhuler for sandsvale (Riparia riparia) som er i drastisk tilbakegang i Norge og karakterisert som NT i artsdatabanken. Erosjon er en premis for å gi områder som egner seg for etablering av kolonier for denne arten.</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra NVE (Norge): NVE vil så langt det er mulig imøtegå disse innspillene i forbindelse med erosjonssikringstiltak langs vassdrag.</p>
<p>Sør-Varanger naturvernforbund (Norge)</p>	<p>Det er grunn til å tro at vassdragsregulering i hvert fall er en bidragende faktor i den gjengroingen som er oppstått i deler av elva som nå har fått redusert gjennomstrømning. <i>Det har vært snakket om avbøtende tiltak alt for lenge. Konsekvensene er store, så her bør en straks gjøre et vedtak om igangsetting av tiltak. Et udefinert "senere tidspunkt" kan bety at utfordringene kan øke betraktelig.</i></p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge): Spørsmålene om gjengroing og endring i elvemiljø er beskrevet i bakgrunnsdokumentet til flerbruksplanen (kapittel 6.3). Tiltak for å unngå ytterligere gjengroing vil først bli vurdert i verneområdene der Statsforvalteren i Troms og Finnmark er forvaltningsmyndighet. Dette vil bli vurdert i samsvar med forvaltningsplanen i det beskyttede området ved elven.</p>

<p>Øvre Pasvik nasjonalparkstyre (Norge)</p>	<p>I «Vedlegg 2 -Svar på innspill til flerbruksplanen... « er temaet Gjengroing av grunne områder i vassdraget omtalt. Omtalen går kun på forholdet i Pasvik naturreservat, og konklusjonen er at gjengroing ikke tas med i Flerbruksplanen. Nasjonalparkstyret mener at gjengroing omfatter flere deler av Pasvikelva og må tas med i planen. Gjengroing medfører problemer for ferdsel på elva og kan endre balansen i de akvatiske leveområdene for ulike fisk, fugl, insekter og planter. Det er bra at Flerbruksplanen har fokus på å hindre og rense ulike avløpskilder herunder fra husholdninger, til vassdraget. Imidlertid bør også problemet med gjengroing på grunn av tilførsel av næringssalter fra avløp beskrives som en begrunnelse for dette fokuset.</p>	<p>Nei</p>	<p>Se svar ovenfor.</p>
<p>Sør-Varanger naturvernforbund (Norge)</p>	<p>Økosystemer og arter lider under, begrenses av, og er avhengige av mange forskjellige faktorer. Alle disse er av naturlige grunner ikke lagt inn som kvalitetskriterier – men i mange tilfelle er det helt nødvendig å skjele til andre kritiske faktorer som preger vannmiljøet – hvis en skal nå de bærekraftmålene som er definert som prosjektmål. Også metodikk for prøvetaking må ta hensyn til hvor de vesentlige kvalitetselementene befinner seg, og hvis de befinner seg på bunnen er det</p>	<p>Nei</p>	<p>Svar fra SFTF (Norge):</p> <p>Metodikken for prøvetaking følger veilederen etter EUs vanndirektiv. Vannprøver fra Pasvikelva blir tatt på forskjellige dyp i vannet.</p>

	meningsløst å begrense seg til å ta målinger i overflaten.		
Sør-Varanger naturvernforbund (Norge)	<p>SFTF ønsker her ikke gjøre noe med innspillet om å sette grenser for omfanget av vannstandsendringer for å ta hensyn til fuglelivet og hekking i vannkanten. Vi vil her vise til forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldlovens § 15, ref aktsomhetsplikten i § 6, med krav om at <i>”Ved enhver aktivitet skal unødig skade og lidelse på viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås.”</i></p> <p>Det er vanskelig å se sammenhengen mellom at det er forbudt å rive et måkereir i byen, og at det gis lov til å oversvømme vannfuglereir over en strekning på kanskje flere titalls kilometer. <i>Vi tror det er mulig å få en løsning i dialog med vannkraftmyndighetene og kraftselskap om begrensninger i senking/heving av vannstanden i magasiner i de 3-4 ukene rugingen tar.</i></p>	Nei	<p>Svar fra SFTF (Norge)</p> <p>SFTF er ikke sektormyndighet på vannregulering. Vannregulering er for øvrig beskrevet i kapittel 6.3 i flerbruksplandokumentet.</p>
Øvre Pasvik nasjonalparkstyre (Norge)	<p>Beskrivelsen av Pasvik-Inari trilaterale park i MuP-dokumentet trenger oppdateringer med informasjon om ansvarlig forvaltningsmyndighet for de forskjellige verneområdene. Vi foreslår teksten fra vedlegg 17.08.2020 til samarbeidsavtalen for den trilaterale parken. I tillegg bør det nevnes at Pasvik-Inari trilaterale park har vært en</p>	Ja	<p>Teks og tiltak er oppdatert i samsvar med forslag.</p>

	<p>sertifisert EUROPARC grenseoverskridende park siden 2008 (Sertifisert i 2013 og 2018).</p> <p>Nasjonalparkstyret foreslår også tillegg til teksten for å gjenspeile tilrettelegging for grensene i og inne i de beskyttede områdene for å konsentrere turiststrømmer.</p> <p>I tiltak 9.1 må Øvre Pasvik nasjonalparkstyre være ansvarlig institusjon, ikke bare Øvre Pasvik nasjonalpark.</p> <p>I tiltak 9.5 Øvre Pasvik nasjonalparkstyre som ansvarlig institusjon fra norsk side</p> <p>Nytt tiltak om utvikling av naturvennlig / bærekraftig trafikk med fartøyer på vann og vassdrag som tar hensyn til sårbar natur og andre brukere med Øvre Pasvik nasjonalparkstyre som ansvarlig institusjon. Nasjonalparkstyret foreslår en mer omfattende beskrivelse av NIBIO Svanhovd som ansvarlig norsk institusjon i tiltak 4.2 og tiltak 4.4</p> <p>NIBIO Svanhovd utfører mange av disse oppgavene i egenskap av et autorisert besøkssenter for Øvre Pasvik nasjonalpark. Dette skal vises i tabellen, for eksempel som «NIBIO Svanhovd / besøkssenter Øvre Pasvik nasjonalpark».</p>		
--	--	--	--